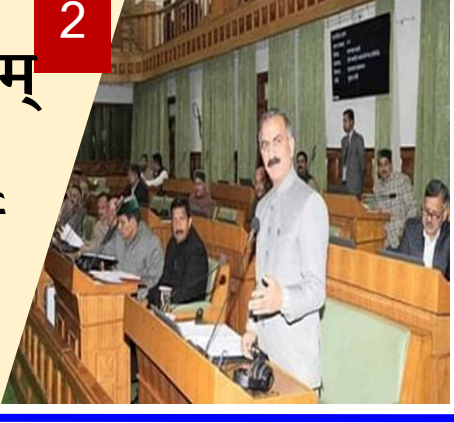

हिमाचलविधानसभासत्रम्
- सदन विधेयकत्रयं
पारितम्, द्वयोपरि चर्चा

देहल्यां बाल-भारती
विद्यालये गीताजयन्त्याः
अवसरे अन्ताराष्ट्रिया
गीताश्लोकपाठस्यार्था

महाभारतकथा- त्रिगर्तैः
कौरवैश्च विराटराज्ये-
आक्रमणम्, विराटस्य
विजयः, अभिमन्यु-
उत्तयोः विवाहः

चर्चयाम् Trends

विवेकबिन्द्रा विवादः

वार्तापत्रिकासु इदानीं प्रसिद्धः प्रेरकवक्ता विवेकबिन्द्रा चर्चयामस्ति। तस्योपरि आरोपः वर्तते यत् विवेकबिन्द्रा स्वपत्न्याः उपरि आक्रमणं कृतवान्। तत्सम्बन्धं प्रकरणं पुलिसस्थानके पञ्जीकृतमस्ति। प्रेरकवक्ता स्वपत्नीं कक्षे निरुद्ध्य ताडितवान् इति आरोपः अस्ति। ताडनेन भार्यायाः कर्णपटलः स्फुटितः। तस्य शरीरे व्रणस्य चिह्नानि सन्ति। उत्तरप्रदेशस्य गौतमबुद्धनगरमण्डलस्य नोएडा-नगरस्य सेक्टर-१२६-पुलिसस्थाने स्वपत्न्याः उपरि आक्रमणं कृत्वा प्रसिद्धस्य प्रेरकवक्ता विवेकबिन्द्रस्य विरुद्धं प्रकरणं पञ्जीकृतम् अस्ति। भार्यायाः भ्राता एतत् प्रकरणं पञ्जीकृतवान्। पुलिसस्थानके पञ्जीकृतस्य प्रकरणानुसारं ताडनानन्तरं दिल्लीनगरस्य निजचिकित्सालये कतिपयान् दिनानि यावत् महिलायाः चिकित्सा कृता। तस्य कर्णपटलः स्फुटितः इति आरोपः अस्ति। अभियुक्तः भार्यायाः केशान् आकर्षितवान्। स्त्रियाः शरीरे व्रणाः दृश्यन्ते। नोएडापुलिसप्रशासनम् सत्यतायाः विषये अन्वेषणं आरब्धवान् अस्ति। सर्वान् पक्षान् मनसि कृत्वा पुलिसप्रकरणस्य अन्वेषणं कुर्वती अस्ति।

इजराइलहमासयोः संघर्षे विगतेषु पञ्चसप्ततिः दिवसेषु षट्त्रिंशत्तत्तरएकशतं संयुक्तराष्ट्रस्य कार्यकर्तारः मृत्युमुपगताः-एंटोनियो गुटेरसः

संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षापरिषदा गाजापट्ट्यां फिलिस्तीनजनानां जीवनरक्षणार्थं मानवीयसहायताप्रवाहं वर्धयितुं नैकानामुपायानां आहवानं कृतम् सहेव अस्मिन्नेव प्रकरणे एकं समुचितं प्रस्तावं च प्रेषितम्। प्रस्तावेऽस्मिन् संयुक्तराष्ट्रस्य महासचिवात् एकः वरिष्ठः मानवतावादः पुनर्निर्माणाय समन्वयकस्य नियुक्त्यर्थं अनुरोधं कृतम्। येन तत्रत्य कार्याचरणं, जनेभ्यः सहाय्यं च सौष्ठवं भवेत्। समन्वयकेन गाजायां प्रभाविभ्यः जनेभ्यः लाभः भविष्यति। संयुक्तराष्ट्रस्य महासचिवेन एंटोनियो गुटेरस इत्यनेन मानवीयाधारेण गाजा-पट्ट्यां युद्धविरामस्य आवश्यकतायाः उपरि बलं प्रदत्तम्। संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षापरिषदा शुक्रवासरे अस्मिन् क्षेत्रे मानवीयसहायतायाः त्वरितायै, प्रस्तावः पारितः। सः वार्ताहरेः उक्तवान् यत् जनानां मूलभूतानामावश्यकतानां परिपूर्तये मानवीयाधारेण संघर्षविरामः एव एकमात्रोपायः वर्तते। श्री गुटेरसः अब्रवीत् यत् संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य प्रस्तावेन साहाय्यं भवेत् किन्तु अधिकः प्रयासः विहितव्यः।

गुटेरसेन इजरायलतः इदं सुनिश्चितं कथितं यत् सहायताकर्मचारिणः सुरक्षित-वातावरणे कार्यं कुर्युः। तेनोदीरितं यत् मुख्या समस्या इजरायलस्य आक्रमणानां रीतिः वर्तते, येन गाजादेशे मानवीय-साहाय्यस्य वितरणं कठिनं प्रभवति। संयुक्तराष्ट्रस्य महासचिवः एंटोनियो गुटेरसः एकस्मिन् सोशलमीडिया पोस्ट माध्यमेन अब्रवीत् यत् इजराइलहमासयोः मध्ये प्रवर्तमानः संघर्षः विगत पञ्चसप्ततिः दिवसेषु षट्त्रिंशत्तत्तरएकशतं संयुक्तराष्ट्रकार्यकर्तारः मृत्युमुपगताः। संयुक्तराष्ट्रस्य कतिपयकर्मचारिणः स्वगृहादपि निष्काषिताः। श्री गुटेरसः गाजायां ये जनाः स्वप्राणाहुतिं कृतवन्तः तेषां कृते श्रद्धांजलिम् अयच्छत्।

कश्मीरे आतङ्कवादीनां गोलिकाकाण्डानन्तरं सीमायां पुनः आतङ्कीनां प्रवेशस्य प्रयासः सैनिकैः विफलः कृतः

जम्मू-कश्मीरे सैन्य दलेन विगतरात्रौ अखनूरस्य खौर इत्यस्य उप-विभागे अन्ताराष्ट्रियसीमायाम् आतङ्कीनां प्रवेशस्य प्रयासं विफलं कृतम्। रक्षा प्रवक्त्रा कथितं यत् दिसम्बरमासस्य द्वाविंशति-त्रयोविंशति दिनांकयोः मध्यरात्रौ निरीक्षण उपकरणानां माध्यमेन चतुर्णाम् आततायीनां गतिविधिः अभवत् अपिच आह्वानानन्तरं ते पलायनस्य प्रयासं कृतवन्तः। आततायिनः आई.बी.इत्यस्य पारं धावितुं अपि च स्वीय साकं शव-कर्षणस्य प्रयासोऽपि कृतवन्तः। तत्रैव पृष्ठमण्डले अन्वेषणाभियानं नैरन्तर्येण प्रवर्तते। ध्यातव्यमस्ति गुरुवासरे एकस्मिन्-प्रहारे सैन्यदलस्य चत्वारः सैनिकाः मृत्युमुपगताः। गोलीकाण्डे सम्मिलितानाम् आततायिनां पुष्टिकरणाय अतिरिक्ताः सैनिकाः नियोजिताः। उदग्रयानानां माध्यमेन क्षेत्रे निरीक्षणं सातत्येन प्रचलति। सैन्यवाहनेषु प्रहारे संलग्नानाम् आततायीनां अन्वेषणाय सैन्यायन्त्रेषु शुकानामपि नियोजनं कृतमस्ति। आधिकारिकसूत्रानुसारम् आततायी प्रहाराणां प्रकरणे प्रश्नोन्तराय द्वादश यावत् सन्दिग्धाः निगडिताः। सूचनानुसारम् अफगानिस्ताने प्रशिक्षिताः पाकिस्तानदेशीय आततायिनः स्थानीय जनानां सक्रियसमर्थनेन प्रहारं कृतवन्तः। प्रकरणम्-अभिलक्ष्य सुरक्षा दृष्ट्या सीमवर्ति पृष्ठ राजोरी इत्येतयोः स्थानयोः दूरभाषसेवा सम्प्रति स्थगिता।

पाकिस्तानसुरक्षाबलैः तहरीक-ए-तालिबान-पाकिस्तानस्य (टीटीपी) इत्यस्य एकस्य प्रमुखसदस्यस्य हत्या कृता

आतङ्कवादिनः उपस्थिताः इति सूचना प्राप्ता। सीटीडी विभागमिदं आरक्षि दलैः सह तेषां स्थाने आक्रमणं कृत्वा आततायिनं गोलिकाभिः मारितवान्।

अमेरिकायां हिन्दूमन्दिराणां भित्तिषु भारतविरोधी घटनायाः भारतेन निन्दा कृता

भारतेन दिसम्बर मासस्य त्रयोविंशत्यां शनिवासरे कैलिफोर्नियायाः नेवार्के एस.एस.वी.एस. श्रीस्वामी-नारायण मन्दिरे भारत-विरोधी-भित्तिचित्रैः विरुपन-घटनायाः निन्दा कृता। सैन फ्रान्सिस्को-स्थितस्य भारतस्य महावाणिज्य दूतावासेन एकस्मिन् सामाजिकान्तर्जाल सन्देश-उक्तं यत् अनेन घटनाक्रमेण भारतीय-समुदायस्य भावनाः आहताः। अस्मिन् सन्देशे उक्तं अस्ति यत् महावाणिज्यदूतावासेन अस्मिन् प्रकरणे अमेरिकीयाधिकारिभिः त्वरितान्वेषणेन अपराधिनां प्रति त्वरितकार्यान्वयनं-भवेदिति। हिन्दू अमेरिकन फाउंडेशन इत्यनेन हिन्दू मन्दिराणां भित्तिसु भारत-विरोधी-भित्तिचित्राणां चित्राणि सामाजिकान्तर्जाले प्रेषितानि।

चित्रेषु भारतं विरुध्य-द्वेषपूर्णानि वाक्यानि उल्लिखितानि आसन् तस्मिन् खालिस्तानीय-आततायि-जरनैल सिंह भिंडरवालस्य नामोल्लेखः कृष्णमसिना कृतमासीत्। मन्दिर-प्रशासनेन ख्यापितं यत् प्रकरणमिदं गुरुवासरस्य रात्रौ अभवत्।

पाकिस्तानसुरक्षाबलैः शनिवासरे प्रतिबन्धितस्य तहरीक-ए-तालिबान-पाकिस्तानस्य (टीटीपी) इत्यस्य एकस्य प्रमुखसदस्यस्य हत्या कृता, यः पंजाब-प्रान्ते आईएसआई- भवने घातक-

आक्रमणं समेत्य अनेकेषु आततायी-गतिविधिसु सम्मिलितः आसीत्। आतङ्कवादविरोधी विभागेन (CTD) विज्ञप्तौ उक्तं यत् लाहौरतः प्रायः द्विशतम् कि.मी दूरे स्थिते चिनिओट् क्षेत्रे केचन

सुभाषितम्

अपि स्वर्णमयी लंका न मे लक्ष्मण रोचते।
जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ॥

भावार्थ - हे लक्ष्मण! सोने की लंका भी मुझे नहीं रुचती। मुझे तो माता और मातृभूमि स्वर्ग से भी अधिक प्रिय है।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

इस कार्य को भविष्य में निरन्तर बनाए रखने के लिए आप सभी के सहयोग की आवश्यकता है
वार्षिकसदस्ता- ३०१ ₹
पञ्चवार्षिकी सदस्यता- ११०० ₹
संरक्षकसदस्यता- ५१०० ₹
विज्ञापनसहयोगः(मासिक) - ५०० ₹

आर्थिक सहयोग हेतु हमारा यू.पी.ई कोड स्कैन करें

हिमाचलविधानसभासत्रम्- सदनं विधेयकत्रयं पारितम्, द्वयोपरि चर्चा

हिमसंस्कृतवार्ता- धर्मशाला।

तपोवने हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभायाः शीतकालीनसत्रस्य अन्तिमे दिने सदनस्य चर्चा कृत्वा भारतीयमुद्रापत्रं (हिमाचलप्रदेशद्वितीयसंशोधनम्) विधेयकं २०२३ तथा जलविद्युत् उत्पादनविषये हिमाचलप्रदेशजलोपकरणसंशोधनविधेयकं पारितम्। तस्मिन् एव काले अन्यत् हिमाचलप्रदेशस्य जैव-अपघटनीय-अपशिष्ट-नियन्त्रण-संशोधन-विधेयकं २०२३ विना चर्चा पारितम्। विधेयकस्य अनुसारं प्रथमवारं खननानुबन्धस्य स्वीकरणे कम्पनीस्थापनं च स्टाम्पशुल्कं दातव्यं भविष्यति। अधुना यावत् अस्मिन् अधिनियमे कम्पनीभिः सम्पत्तिस्थापनस्य उपरि मुद्राशुल्कं ग्रहीतुं कोऽपि प्रावधानम् नासीत्, यस्य कारणात् बहवः प्रकरणाः सम्मचखीभवन्ति स्म। एतस्याः समस्यायाः समाधानार्थं राज्यसर्वकारेण द्वितीयसंशोधनविधेयकम् आनयितम्, यतः भारतीयमुद्राधिनियमस्य अनुसूची-१ क इत्यत्र अस्य प्रावधानं करणीयम्। तदतिरिक्तं खननपट्टे मुद्राशुल्कस्य अपि प्रावधानं कृतम्। कम्पनीहस्तांतरणस्य ८ प्रतिशतं विपणीमूल्यं, खननपट्टे च ६ प्रतिशतं विपणीमूल्यं वा वार्षिकस्वत्वशुल्कं वा मुद्राशुल्कं आरोपयितुं प्रस्तावितं अस्ति जलोपकरणसंशोधनविधेयकस्य अन्तर्गतं हिमाचलप्रदेशे जलोपकरायोगस्य नाम अधुना जल-आयोग इति परिवर्तनं भविष्यति।

विरोधे सत्यपि सदनं

स्टाम्पशुल्कविधेयकं पारितम्

भारतीयमुद्रा- हिमाचलप्रदेश-द्वितीयसंशोधनविधेयकं २०२३ यदा सदनं आनयत् तदा सदनं अपि चर्चा अभवत्। पश्चात् विपक्षस्य विरोधस्य मध्ये सत्ताधारीपक्षस्य स्वरमतेन सदनं एतत् विधेयकं पारितम्। इदानीं खननसम्पत्तौ ६ प्रतिशतं मुद्राशुल्कं, अन्यकारणात् कम्पनीनां विलयेन वा तेषां सम्पत्तिस्थानांतरणेन वा ८ प्रतिशतं मुद्राशुल्कं गृहीयात् इति प्रावधानं कृतम् अस्ति। अस्य विधेयकस्य विषये चर्चायाः मध्यं मुख्यमन्त्री

सुखविन्दरसिंहसुक्खुः जयरामठाकुरं प्रति अवदत् यत् निर्वाचनात् पूर्वं १४ सहस्रकोटिरूप्यकाणां ऋणं गृहीतम्। अस्मिन् वर्षे वयं २० प्रतिशतं पुनः मार्गं आनयामः। २०२७ तमवर्षपर्यन्तं तत् आनयिष्यते। २०३२ तमे वर्षे हिमाचलं भारतस्य समृद्धतमं राज्यं भविष्यति। ते पुनः पुनः वदन्ति यत् खननजनैः एतत् न कर्तव्यम् इति। दुबई-नगरं गमनस्य विषयः अपि अत्र प्रासंगिकः नास्ति। वर्तमानसर्वकारस्य कार्यकाले इन्दौरायां बृहत्तमः पेप्सीको-उद्योगः आगतः। वयं खननकार्यतः अधिकाधिकं धनं अर्जयितुम् इच्छामः। केवलं ग्रेवलः, न केवलं वालुका। अन्येषु क्षेत्रेषु अपि खननस्य विषये वयं वदामः।

राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी इत्यनेन उक्तं यत् पूर्वमेव संसाधनानाम् अभावः अस्ति। तस्य कृते कृतम् अस्ति। प्रथमं रणधीरशर्मा चर्चायां भागं स्वीकृतवान्। सः अवदत् यत् पाषाणमर्दकानां उपरि षड् प्रतिशतं मुद्राशुल्कं प्रवर्तते। एतत् राज्यस्य जनानां उपरि भारः भविष्यति। अस्य कारणात् वालुकायाः, ग्रेवलस्य च मूल्यानि वर्धन्ते। नेगी उक्तवान् यत् केवलं साधनसम्पन्नाः जनाः एव खननपट्टे गृह्णन्ति। पञ्चषड्प्रतिशतपर्यन्तं न्यूनीकृतम् अस्ति। एतदतिरिक्तं कम्पनीविलयस्य विषये शून्यप्रतिशतम् आसीत्, ततः अष्टप्रतिशतम् अपि वर्धितम्। भाजपा विधायकः त्रिलोकजमवालः पृष्ठवान् यत् एतदर्थं कम्पनीकानूनस्य अवलोकनं कृतम् अस्ति वा इति। एतत् त्वरितसंशोधनम् अस्ति। एतत् विचारणीयम्। जयरामः अवदत् यत् एकतः मुख्यमन्त्री बहिः निवेशकान् अत्र आगन्तुं आमन्त्रयितुं दुबईदेशं गच्छति। यदि वयं तादृशीः परिस्थितयः सृजामः तर्हि सम्यक् न भविष्यति। अत्र न्यूनविद्युत् इत्यादयः सुविधाः उपलभ्यन्ते इति कारणतः हिमाचलप्रदेशे उद्योगाः आगताः। अस्य भारः सामान्यजनस्य उपरि न पतितव्यम्। अस्मिन् विधेयकस्य विषये चर्चायाः आवश्यकता नास्ति। विधेयकस्य विषये भाजपाविधायकः त्रिलोकजमवालः आशङ्कां प्रकटितवान् यत् यदा कदापि कस्यापि कम्पन्याः विलयः भवति तदा तस्याः वित्तीयदशा दुर्गता भवति।

तुष्पंक्तिमार्गं निर्धारितवेगम् अतिक्रम्य महत् व्ययः भविष्यति, चालानम् स्वयमेव निर्गतं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

नियमानाम् अनुपालनं सुनिश्चित्य कीरतपुर-नेरचौक चतुष्पंक्तिराजमार्गः इदानीं बुद्धिमान्-यातायात-प्रबन्धन-प्रणाली (ITMS) इत्यस्य परिधौ भविष्यति। नियमानाम् उल्लङ्घनमात्रेण ऑनलाइन-प्रणाल्याः माध्यमेन स्वचालितं चालानं भविष्यति। एतावता चत्वारि बुद्धिमान् यातायात-प्रबन्धन-यन्त्राणि (ITMS) स्थापितानि सन्ति। चतुर्मागेषु वाहनानां वेगः प्रतिघण्टां ६० किलोमीटर इति निर्धारितः अस्ति, अतः अतिवेगस्य कृते तत्क्षणमेव चालानं निर्गतं भविष्यति। डीएसपी मुख्यालयः बिलासपुर मदनधीमानः अवदत् यत् चतुष्पंक्तिराजमार्गं चतुर्षु चयनितस्थानेषु आईटीएमएस स्थापितानि अस्ति, यस्य अन्तर्गतं प्रथमे आईटीएमएस कैन्चिमोड़, अग्रे मण्डी-भराड़ी, औहरः, टिहराकन्दरा इत्यत्र च सन्ति। चतुर्मागेषु वाहनानां गतिसीमा ६० इति निर्धारिता अस्ति, यदि नियमानाम् उल्लङ्घनं भवति तर्हि सम्बन्धितवाहनस्य आईटीएमएसतः स्वचालितं चालनं कटितम् भविष्यति।

हिमाचलविधानसभासत्रम् बाह्याधारेण नियुक्तानां कर्मचारीणां विषये प्रथमं चर्चा न कृते सति विपक्षेण घोषोद्घोषाः उक्ताः

हिमसंस्कृतवार्ता- धर्मशाला।

शनिवासरे मध्याह्नभोजनविरामस्य अनन्तरं हिमाचलविधानसभाभवने विपक्षः घोषोद्घोषान् कोलाहलं च कृतवान्। क्रमस्य प्रश्नं उत्थापयन् विपक्षः स्थिरः आसीत् यत् नियमः १३० इत्यस्य अन्तर्गतं सर्वकारीयकार्यं न प्रदातुं, बहिःनिर्मितकर्मचारिणां निष्कासनस्य विषये च प्रथमं चर्चा कर्तव्या। पूर्वं हमीरपुरस्य अधीनस्थसेवाचयनमण्डले चयनप्रक्रियायां भ्रष्टाचारस्य अन्वेषणविषये चर्चा सर्वकारेण आनीता। एतत् कर्तुं न अपि तु प्रथमं बहिःनिर्मितकर्मचारिभिः सह चर्चाः करणीयाः। उभयपक्षयोः दीर्घकालं यावत् वादविवादस्य अनन्तरं द्वयोः विषययोः समायोज्य, चर्चा च अभवत्। क्रमस्य बिन्दुम् उत्थाप्य विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः अवदत् यत् एषः महत्त्वपूर्णः विषयः इति कालमेव अनुरोधः कृतः। एषः

विषयः भवता सह सम्बद्धः नासीत्। बेरोजगारसम्बद्धविषये ६७ नियमं निरसयितुं यदा पृष्ठः तदा तस्य प्रामाणिकतया अनुसरणं कृतम्। सतपालसती, सुखराम चौधरी च दत्तः प्रस्तावः प्रथमं सदनं आनयेत्। अधीनस्थसेवाचयनमण्डलस्य विषये चतुर्वारं चर्चा कृतवन्तः। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् यदि चर्चायै सत्रस्य विस्तारस्य आवश्यकता अस्ति तर्हि तस्य विस्तारः भविष्यति। सदनं किं कदा कर्तव्यमिति निर्दिष्टं न सम्यक्। मन्त्री हर्षवर्धनचौहानः उभौ विषयौ महत्त्वपूर्णौ इति उक्तवान्। उभयोः अभिप्रायः समानः। उभयम् अपि प्रकरणौ समायोजयितुं शक्यते। भाजपा विधायकः रणधीरशर्मा अपि उक्तवान् यत् उभयम् अपि समायोजयितुं करणीयम् इति। भाजपा विधायकः विपिनसिंह परमारः उक्तवान् यत् सभापतिः सर्वेषां रक्षकः अस्ति। हमीरपुरस्य चयन-आयोगे

बेरोजगारीविषये ज्ञात्वैव चर्चा कृता अस्ति। विज्ञाय विषयेषु विलम्बः कृतः अस्ति। एवं न करणीयम्। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् समयसूचना पूर्वनिर्णयः भवति। अस्मिन् विषये प्रातःकाले अपि क्रमबिन्दुः उत्थापयितुं शक्यते स्म। सर्वस्य राजनैतिकवर्णं दातुं न सम्यक्। जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् सदनं भाजपा अपि उपस्थिता आसीत्। तत्र विधानसभासभापतिना सहकार्यं जातम्। विधानसभा अध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया सदनं व्यवस्था च सर्वोपरि इति उक्तवान्। सः अवदत् यत् सत्ताधारीपक्षतः प्रस्तावः आगतः यत् द्वयोः विषययोः समायोजनं करणीयम् इति। यदि सदनं अस्मिन् विषये सहमतं भवति तर्हि तस्य विचारः कर्तुं शक्यते। तस्मिन् एव काले जयरामः अवदत् यत् एषः विषयः बहुवारं चर्चा कृता अस्ति। सः अवदत् यत् अन्तिमः दिवसः अस्ति

देहल्यां बाल-भारती विद्यालये गीताजयन्त्याः अवसरे अन्ताराष्ट्रिया गीताश्लोकपाठस्पर्धा

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. युवराजः भट्टराई, नवदेहली।

अन्ताराष्ट्रिया गीताजयन्त्यवसरे नवदेहल्याः सर गङ्गाराम चिकित्सालय-मार्गस्थेन बाल भारती पब्लिक स्कूल इत्याख्येन प्रशासनेतर विद्यालयेन छात्राणां कृते श्रीमद् भगवद्गीतायाः केषाञ्चन प्रचितानां श्लोकानां पाठस्य स्पर्धा समायोजिता। अस्यां श्लोक-पाठ-स्पर्धायां सर्वेषां कक्षाणां सर्वे रुचिमन्तः छात्राः प्रतिभागिनश्च भागं भजितुं स्वतन्त्राः अवर्तन्त। एतस्यां श्लोकपाठस्पर्धायां दिल्लीशिक्षानिदेशालयद्वारा निर्दिष्टानां भगवद्गीतायाः कतिपय-प्रचितानामेव श्लोकानां पाठः विधेयः आसीत्। अथ चास्यां श्लोकपाठस्पर्धायां षष्ठी कक्षातः दशमी कक्षापर्यन्तं सार्धशताधिकैः छात्रैः सक्रिया प्रतिभागिता विहिता। एतस्मिन् कार्यक्रमे एकतः यत्र छात्रैः न केवलं गीतायाः श्लोकाः कण्ठस्थीकृताः तत्रैव विद्यालयपरिसरे सर्वैः शिक्षकैः छात्रैः कर्मकरैश्चापि आध्यात्मिक-वातावरणस्य अनुभवः कृतः। गीताजयन्त्युत्सव-श्लोकपाठस्पर्धा कार्यक्रमस्य सञ्चालनमपि छात्रैरेव सम्भालितम्। एतस्मिन् गीताश्लोकपाठस्पर्धा कार्यक्रमे सर्वप्रथमम् उपप्रधानाचार्या विनीता धवनवर्या, मुख्याध्यापिका नीतानिझारावर्या च विधिवद्रूपेण छात्रद्वारा विहित-वैदिकमन्त्रोच्चारणमध्ये दीप प्रज्वलनपूर्वकम् कार्यक्रमस्य उद्घाटनं कृतवन्तौ। एतदनन्तरं ताभ्यां श्रीगणेशस्य प्रतिमायां, श्रीमद्भगवद्गीताग्रन्थे तुलसीपादपे च पुष्पाणि माल्यानि चार्पितानि। इत्थं विद्यालयीयः अन्ताराष्ट्रियः गीतामहोत्सवः शुभारम्भः अभूत्। एतस्मात् पश्चात् ताभ्यां द्वाभ्यामपि छात्राणां सामूहिकगीताश्लोकपाठस्य श्रवणं कृतम्। तेषां श्लोकपाठप्रस्तुतिः च अवलोकिता। अस्मिन् श्लोकपाठकार्यक्रमे औद्घाटनिकम् उद्बोधनं प्रयच्छन्ती उपप्रधानाचार्या विनीता धवनमहोदया छात्रेभ्यः प्रत्यपादयत् यत् गीतायाः सन्देशः सार्वकालिकः, सार्वभौमिकः च वर्तते। एतद् गीताज्ञानं प्राक्तने समये यावदुपयुक्तम् आसीत् तावदेव अद्यत्वेऽपि वर्तते। अतः अस्माभिः गीतायाः अध्ययनम् अवश्यमेव कर्तव्यम्। अमुना प्रोक्तं यत् साम्प्रतिके समये देशे एव नैव विदेशेषु अपि गीतायाः व्यापक-रूपेण अध्ययनाध्यापनञ्च प्रचलति। अनेनैव कारणेन अस्माकं देशस्य प्रतिष्ठितेषु प्राविधिक संस्थानेषु प्रबन्धनसंस्थानेषु चापि छात्रेभ्यः अनिवार्यरूपेण

गीतायाः अध्यापनं प्रारब्धम् अस्ति। असौ उक्तवती यत् भवतां सर्वेषां छात्राणां कृते एषा श्लोक-पाठ-स्पर्धा एकः स्वर्णिमः अवसरः अस्ति गीताज्ञानाधिगमस्य। वक्तव्यस्य अन्ते अमुना सर्वान् प्रतिभागिनः छात्रान् प्रति मङ्गलाशंसनं कृतम्। अपरत्र च श्लोकपाठस्पर्धायाः समापनवक्तव्ये मुख्याध्यापिका नीता निझारा प्रोक्तवती यत् अद्य विद्यालये अन्ताराष्ट्रिय-गीताजयन्ती महोत्सवानुष्ठानस्य ऐतिहासिकः अवसरः अस्ति। पारेसहस्रं वर्षाणां पूर्वं धर्मक्षेत्रस्य कुरुक्षेत्रस्य भूमौ भगवता श्रीकृष्णेन धनुर्धराय पार्थाय गीतायाः ज्ञानं प्रदत्तम् आसीत्। एतद् गीता-ज्ञानमद्यापि मानव जीवनस्य प्रत्येकमपि क्षेत्रे नितान्तम् उपयुक्तम् अनुकरणीयं चास्ति। अतः छात्रैः गीतायाः अध्ययनमवश्यमेव विधेयम्। निझारा बालभारती विद्यालयस्य एव फ्रेंच भाषायाः पूर्वच्छात्रः यः वर्तमाने विश्वस्य प्रतिष्ठिते ऑक्सफोर्ड विश्वविद्यालये संस्कृत-शोधार्थित्वेन निरतः अस्ति, तस्य उदाहरण-पुरस्सरं छात्राः संस्कृते निहितज्ञानस्य अध्ययनमिति अभिप्रेरिताः। अमुना श्लोकपाठस्पर्धायां समधिकानां छात्राणां प्रतिभागितां वीक्ष्य सन्तोषः अपि प्रकटितः। साकमेव छात्राणाम् उज्ज्वल भविष्यकृते शुभकामनाः अपि वितरिताः। एतस्य श्लोकपाठस्पर्धाकार्यक्रमस्य आयोजनं दिल्ली शिक्षानिदेशालयस्य निर्देशानुसारेण प्रधानाचार्यस्य लक्षवीरसहगलस्य, उपप्राचार्यायाः विनीताधवनस्य, मुख्याध्यापिकायाः नीतानिझारामहोदयायाः च नेतृत्वे दिङ्निर्देशे च सञ्जातम्। कार्यक्रमस्य आयोजनस्य समग्रतया समन्वयनकार्यस्य निर्वहणं साहित्याकादेम्याः युवपुरस्कारेण सभाजितः समर्हणीयः संस्कृतशिक्षकः डॉ. युवराजभट्टराईवर्यः विद्याविनयोपेतस्य हिन्दीशिक्षकस्य उमेशभारद्वाजस्य सहयोगेन कृतवान्। कार्यक्रमस्य प्रमुखसमन्वयिका, विद्यालयस्त वरिष्ठसंस्कृतशिक्षिका डॉ. ज्योत्सना श्रीवास्तवः मुख्यनिर्णायकस्य भूमिकायाम् अपि उपातिष्ठत, डॉ. वीरेन्द्रशर्मा द्वितीयनिर्णायकत्वेन उपस्थितः आसीत्। स्पर्धायाः समापने दशम्याः कक्षायाः छात्रैः वैदिकः शान्तिपाठः अपि विहितः।

योगक्षेत्रे सन्तोषीरावतस्य च सार्थकण्डवालस्य वर्चस्वम् द्वयोरेव राज्यस्तरीयप्रतिभागे पंजाबप्रान्ते कृतः प्रतिभागः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, कोटद्वारम्।

योगः कर्मसु कौशलं सार्थकं कुर्वन्तः योगशिक्षकस्य राकेशकण्डवालस्य काण्डाखालस्य छात्राः स्वविद्यालयस्य च जनपदस्य च सहैव उत्तराखण्डस्य मानं वर्धयन्ति। साम्प्रतिके काले जालन्धरपंजाबप्रान्ते 18दिसम्बरतः 20 दिसम्बरपर्यन्तं कनिष्ठवरिष्ठवर्गयोः बालकबालिकयोः राष्ट्रीय-योगासनप्रतियोगितायाः आयोजनं सञ्जातम्। यत्र रा. इ. का. काण्डाखालस्य बालिका संतोषी रावतः, शिक्षकस्य पुत्रः सार्थक कण्डवालः उत्तमं प्रदर्शनं कृतवन्तौ। द्वावेव उत्तराखण्डस्य गौरवं विद्येते। उत्तराखण्डतः राष्ट्रिय-योगासन-प्रतियोगितायां ३४ योगिनः भागं गृहीतवन्तः।

श्रीमद्भगवद्गीता जयन्त्याः उपलक्ष्ये Online संस्कृतशिक्षणम् आमूखपटलसमूहे संस्कृत-प्रश्नोत्तरी-प्रतियोगितायाः परिणामस्य घोषणा

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. नरेन्द्र राणा। Online संस्कृतशिक्षणम् आमूखपटलसमूहे श्रीमद्भगवद्गीता जयन्त्याः उपलक्ष्ये आयोजितायाः संस्कृत-प्रश्नोत्तरी-प्रतियोगितायाः परिणामस्य घोषणा जाता। गतदिवसे उत्तरप्रदेशराज्यस्य निवासी केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः नवदेहल्याः अनौपचारिक-संस्कृतशिक्षिका डॉ. प्रियंका सिंहद्वारा श्रीमद्भगवद्गीता जयन्त्याः उपलक्ष्ये एका विशेषा प्रतियोगितायाः आयोजनम् अभवत्। संस्कृतप्रश्नोत्तरी प्रतियोगितायामस्यां हिमाचलप्रदेशात् आचार्यः पीयूषकान्तशर्मा प्रथमस्थानं प्राप्तवान्। द्वितीयस्थाने डॉ. महिमा शुक्ला, उत्तरप्रदेशात्, तृतीयस्थाने च उत्तरप्रदेशतः साधना गुप्ता वर्तते। प्रतियोगितायाः पुरस्कार-प्रायोजिका डॉ. प्रियंका सिंहः, आयोजकश्च गुजराततः राष्ट्रीय-संस्कृतप्रचारकः जगदीश डाभी आसीत्। ध्यातव्यं वर्तते यद् Online संस्कृतशिक्षणम् द्वारा प्रतिरविवासे ऑनलाइन संस्कृत-प्रश्नोत्तरी-प्रतियोगितायाः आयोजनं क्रियते। पुरस्कारप्रायोजिका डॉ. प्रियंका सिंहः सर्वेभ्योः विजेतृभ्योः पुरस्कारं दास्यति। तेन सह उत्तराखण्डात् 'संस्कृत रसास्वादः संस्था' विजेतृभ्योः प्रमाणपत्रं दास्यति।

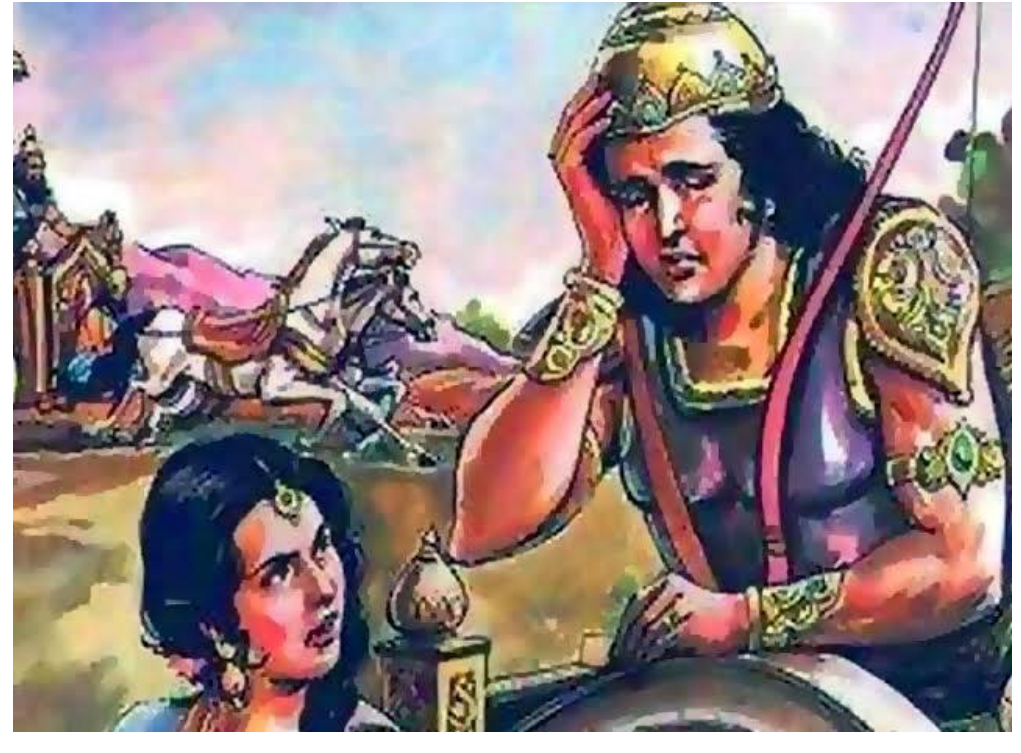
संस्कृतभारत्याः सनातन-सत्संग-संस्कृत-महाविद्यालयकाशीपुरस्य संयुक्ततत्त्वावधाने गीताजयन्त्याः भव्यायोजनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, काशीपुरम्।

शुक्रवासे गीताजयन्त्याः शुभावसरे संस्कृतभारत्याः सनातनसत्संग-संस्कृत-महाविद्यालयस्य काशीपुरस्य संयुक्ततत्त्वावधाने गीताजयन्त्याः भव्यायोजनं सञ्जातम्। अतिथिभिः दीपप्रज्वलनेन कार्यक्रमस्य आरम्भः कृतः। विद्यालयस्य छात्राः वैदिकाह्वानं सरस्वतीवन्दनं च कृत्वा कार्यक्रमं अग्रे नीतवन्तः, तदनन्तरं मुख्यातिथिनां संस्कृतभारती कार्यकर्तृभिः मालापरिधानं कृत्वा, हृदयफलकेन च स्वागतं कृतम्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता विद्यालयप्रबन्धकेन कृता। राधेहरि-स्नातकोत्तर-महाविद्यालयकाशीपुरस्य रसायनविज्ञानविभागाध्यक्षः डॉ. केसीजोशी मुख्यातिथिरूपेण उपस्थितः आसीत्। डॉ. प्रणवीरप्रतापसिंहः विशेषातिथिरूपेण उपस्थितः अभूत्। अतिथिनां स्वागतं संस्कृतभारत्याः वरिष्ठकार्यकर्ता शैक्षणिकपरिषदः सदस्यः डॉ. सुरेन्द्रशर्मा मधुरः कृतवान्। डॉ. जगदीशचन्द्रपाण्डेयः कार्यक्रमस्य परिचयं प्रस्तुतवान्। संस्कृतभारत्याः प्रान्तीयशिक्षणप्रमुखः डॉ. राघव झा सर्वेभ्यः गीतायाः अनेकानि महत्त्वपूर्णानि तथ्यानि अवगतं कारितवान्। डॉ. जितेन्द्रपन्तः गीतां कल्पतरु इव मानवजीवने उपयोगी इति वर्णितवान्। मुख्यातिथिः केसी जोशी गीतायाः जीवने उपयोगितां प्रकाशयन् गीताध्ययनाय प्रेरितवान्। सर्वे मिलित्वा सामूहिकरूपेण गीतापाठं कृतवन्तः। अनेन सहैव श्रीमद्भगवद्गीताध्ययने छात्ररुचिं वर्धयितुं गीताश्लोककण्ठस्थीकरणप्रतियोगितायाः आयोजनं कृतम्। छात्राः गीतायाः १५तमं अध्यायं हृदयेन पाठितवन्तः यस्मिन् संस्कृतविद्यालयस्य छात्रः भास्करलखचौरा प्रथमः, द गुरुकुल-फाउण्डेशनस्य छात्रः कृष्णा झा द्वितीयः, गोविन्दझा तृतीयः च आसन्। ऋतिकशर्मा, उदयभारद्वाजः सान्त्वना पुरस्कारं प्राप्तवन्तौ। सर्वेषां प्रतिभागिनां कृते राशिः च स्मृतिचिह्नानि पुरस्काररूपेण वितर्णानि। कार्यक्रमस्य सफलसंचालनं डॉ. राघवझाद्वारा विहितम्। कार्यक्रमस्य अन्ते संस्कृतमहाविद्यालयस्य प्राचार्यः तुलारामशर्ममहोदयः सर्वेभ्यः अतिथिभ्यः कृतज्ञतां प्रकटयन् भविष्ये अपि संस्कृतस्य प्रचारार्थं अग्रे गन्तुं अनुरोधं कृतवान्। आचार्य महेश आनन्दः प्रथमपुरस्कारं छात्राय ₹ 1100 द्वारा पुरस्कृतवान्। कार्यक्रमे राजेन्द्रजोशी, निशांतबेलवालः, निष्कर्षः, उमा, अंजलिः राजेश जोशी आदयः अनेकाः जनाः उपस्थिताः आसन्।

महाभारतकथा- त्रिगर्तैः कौरवैश्च विराटराज्ये-आक्रमणम्, विराटस्य विजयः, अभिमन्यु-उत्तयोः विवाहः

कीचकः एकः वीरः योद्धा आसीत् यस्य दुष्कृतानां परिणामः भीमहस्ताभ्यां मृत्युः अभवत् । विराटराज्यस्य कृते कीचकः शक्तिशालिः सेनापतिः रक्षकः च आसीत्, अतः एव त्रिगर्तदेशस्य राजा सुशर्मा कीचकेन सह युद्धे बहुवारं अपमानितः आसीत् । कीचकस्य मृत्योः समाचारं श्रुत्वा सः विराटात् प्रतिशोधाय चिन्तितवान् । सुशर्मा दुर्योधनस्य मित्रम् आसीत् । सः दुर्योधनं अवदत् यत् यदि भवन्तः विराटस्य गावः आनीताः तर्हि युद्धकाले दुग्धस्य आवश्यकता पूर्णा भविष्यति । यूयं सज्जाः भवन्तु, अहं विराटराज्यस्य उपरि आक्रमणं कर्तुं गच्छामि ।

तस्य गमनमात्रेण एव दुर्योधनोऽपि भीष्म-द्रोणाचार्य-कृपाचार्य-कर्ण-अश्वत्थामा-आदि-वीरैः सह विराटनगरमुपरि आक्रमणं कृतवान् । तस्मिन् कठिने समये महाराजः विराटः कीचकं स्मृत्वा रोदितुम् आरब्धवान् परन्तु कङ्कः (युधिष्ठिरः) तस्मै धैर्यं दत्तवान् । सुशर्मा विराट-नगरे घोरं आक्रमणं कृत्वा शीघ्रमेव विराटराजं बद्धवान् । इति दृष्ट्वा युद्धभूमौ हाहाकारः प्रारब्धः जातः । अथ कङ्कः वल्लभं (भीमं) आहूय स्वराजं विराटं मुक्तये प्रार्थितवान् । वीरः वल्लभः अर्थात् भीमः युद्धक्षेत्रे घोरं विनाशं कृत्वा

सुशर्मा बद्ध्वा कङ्कस्य पुरतः प्रस्तुत्य विराटनरेशं अविमोचयत् ।

अपरपक्षे, तस्मिन् एव काले विराटराज्यस्योपरि कौरवानां आक्रमणस्य विषये सूचना प्राप्ता । दुर्योधनः भीष्मं पृष्ठवान् यत् पाण्डवानां अज्ञातवासकालः समाप्तः वा न वा इति । तदैव पितामहः भीष्मः अवदत् यत् एकमतेन अयं कालः समाप्तः, परन्तु अन्येन मतेन अद्यापि कतिपयानि दिवसानि अवशिष्टानि सन्ति ।

विराटनगरे द्विगुणाक्रमणेन विराटनरेशः भीतः आसीत्, विराटराज्यस्य उद्धारः केन प्रकारेण भविष्यति इति कठिनः एव प्रतीयते स्म, युद्धाय कोऽपि योद्धा सज्जः न आसीत् । ततः बृहन्नलायाः (अर्जुनस्य) आज्ञानुसारं विराटस्य पुत्रः उत्तरकुमारः युद्धाय सज्जः अभवत् । अर्जुनेन कथितं यत् - "अहं बृहन्नला एव महान् धनुर्धरं अर्जुनः अस्मि" । अर्जुनेन अनेन प्रकारेण निज यथार्थपरिचयं प्रकटयित्वा शीघ्रमेव तस्यैव शमीवृक्षमनु गत्वा स्व महद्वनु गाण्डीवं -अक्षयतुनीं च अवतारय युद्धक्षेत्रे आगत्य घोरं युद्धं कृतम् । अर्जुनः युद्धे कर्णपुत्रं हत्वा कर्णस्य अपि क्षतिं कृतवान्, द्रोणाचार्यस्य भीष्मस्य च धनुषौ छित्त्वा सम्मोहनास्त्रेण कौरवसेनाम् अचेतनं कृतवान् । युद्धानन्तरं विराटः पाण्डवानां परिचयं प्राप्तवान् ।

महाराजविराटः विराटराज्यस्य रक्षणेन अतीव प्रसन्नः आसीत्, अतः सः स्वपुत्र्याः उत्तरायाः विवाहः अर्जुनं प्रति प्रस्तावितवान् । परन्तु अर्जुनः अवदत् यत् सः बृहन्नलारूपेण उत्तरायाः आचार्यः आसीत्, अतः सः तां पुत्रिवत् मन्यते । अतः सः स्वपुत्राय अभिमन्युं प्रति उत्तरायाः विवाहः प्रस्तावितवान् यत् सर्वैः स्वीकृतम् अतः सहर्षेण अभिमन्युः-उत्तरा विवाहितौ जातौ ।

-दिलीपः

हिमसंस्कृतवार्ता: दिलीपः, संस्कृतशिक्षकः शिक्षाविभागः हि.प्र.

प्रतिनिधिरूपेण आगतस्य एस.आइ.पवनस्य अपि आभारः प्रकटितः ।

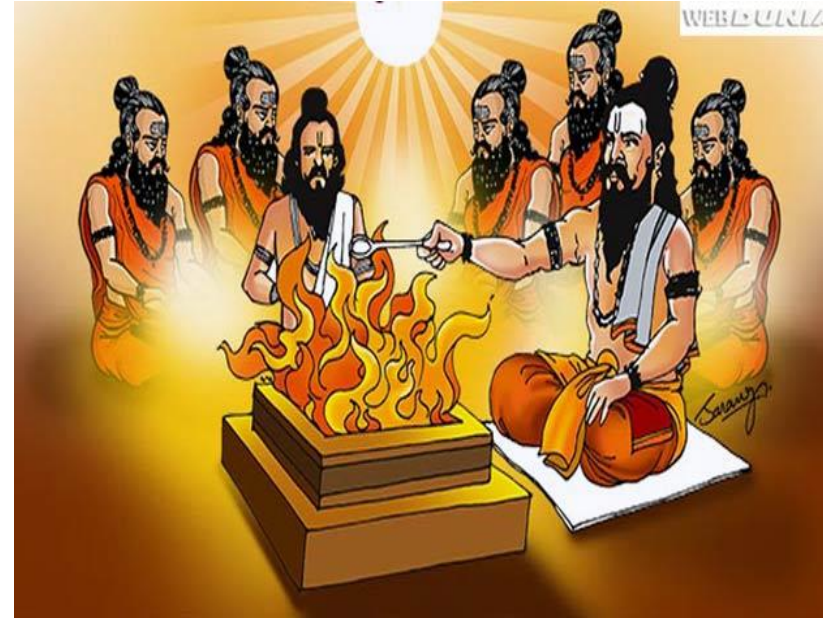
परिषदः अध्यक्षः संजयरावतः, जिलाध्यक्षः डॉ. महावीरबिष्टः, बीआरसीसमन्वयकः मनोजरावतः, जनपद- उपाध्यक्षः अजयबिष्टः, हिमालयन-गढ़वाल- विश्वविद्यालयस्य कुलसचिवः संजयः ऋषेश्वरः, जिलापंचायतसदस्या हेमलता रावतः, पूर्वप्रमुखः सुरेन्द्ररावतः, ग्रामप्रमुखः सिलेटराजपालरावतः, पंचायत सदस्य गिरीशदौडियालः, संजयगोसाई, अजयनौटियालः, प्राचार्यः विजयलिंगवालः, प्रवीणकुमारः, अनुरागकांटः, पंकजनौटियालः, कैलाशथपलियालः, सत्यप्रकाशः, पूनमरावतः, अनुरागबौठियालः, क्लस्टरप्रभारी जगमोहनरावतः, फीलगुडसंस्थापकः सुधीरसुन्दरियालः, जिलामहासचिवः महिपालनेगी, युवामोर्चा महासचिवः शुभमरावतः, प्रबंधकः खिलासु अरुनोदयबिष्टः, मंडलाध्यक्षः भाजपा प्रभुशरण बुडाकोटी, ग्रामाध्यक्षः संजयबिष्टः, नरेन्द्ररावतः, मनोहरपंतः, मनोजनौडियालः, बसन्तिदेवी, डॉ. भजनसिंहः, रूपेशजोशी, मनोजबिष्टः शिवसिंहः, कुलदीपबिष्टः इत्यादिभिस्सह छात्राः उपस्थिताः आसन् ।

चौबट्टाखालविद्यालयस्य छात्रैः

रङ्गिणः कार्यक्रमाः प्रस्तुताः

अटलोत्कृष्ट- वरिष्ठमाध्यमिक- विद्यालयस्य चौबट्टाखालस्य 2023 तमः वार्षिकोत्सवः महदुल्लासेन आचरितोऽभवत् । वर्षस्य प्रगतेः प्रतिवेदनं विद्यालयस्य प्राचार्या गीता लिङ्गवाल इत्यनया प्रस्तुतम्, विद्यालयस्य छात्रैः रङ्गिणः कार्यक्रमाः प्रस्तुताः । कार्यक्रमे मुख्यातिथिः जितेन्द्रसिंहचौहानः जिलापंचायतसदस्या सीमासजवाणः, महिपालसिंहः भगतसिंहः, विजयलिंगवालः, दीपकसिंहरावतः अनुराजकांतः, रौतेला, अभिभावकशिक्षकसंघाध्यक्षा मधुबाला सुन्दरियालः, विद्यालयप्रबन्धनाध्यक्षः योगम्बरसिंहः, सुशीलसुन्दरियालः आदयः वार्षिकोत्सवे उपस्थिताः आसन् । मंचसंचालनं बलराजसिंहगुसाई कृतवान् ।

वैदिककर्मकाण्डस्य स्वरूपम्

वेदस्य प्रधानं लक्ष्यं हि ज्ञानदानं, येन प्राणिमात्रम् अस्य संसारस्य बन्धनकारणम् अभिजाय अस्मात् मुक्तिं लब्धुं शक्नुयात् । अतो वेदेषु कर्मकाण्डं तथा ज्ञानकाण्डम् इत्यनयोः विषययोः सर्वाङ्गीणनिरूपणं कृतं वर्तते । वेदानां प्रारम्भिकभागः कर्मकाण्डं वर्तते, अपरभागश्च ज्ञानकाण्डमिति । अनयोः कर्मकाण्डं विशालतरम् । कर्मकाण्डे यज्ञानुष्ठानस्य विधिनिषेधात्मकं सर्वाङ्गीणं विवेचनं कृतमस्ति । अस्य भागस्य प्रधानोपयोगस्तु यज्ञानुष्ठानेषु हि भवति । यो वैदिकविद्वान् यजमानद्वारा यज्ञाचरणस्य अधिकारं प्राप्तवान् अस्ति, सः 'ऋत्विक्' उच्यते । एतादृशां ऋत्विजां चत्वारः भागाः सन्ति- होतृगणः, अध्वर्युगणः, उद्गातृगणः,

ब्रह्मगणः चेति । एतस्य गणचतुष्टयस्य कारणतः, प्रत्येकं वर्गाणाम् उपयोगिमन्त्राणां सङ्ग्रहानुसारं वेदाः अपि चत्वारः अभवन् । तत्संक्षेपेणात्र निरूप्यते-

ऋग्वेदः- अस्मिन् वेदे होतृवर्गस्य कृते उपयोगिमन्त्राणां संकलनं कृतं प्राप्यते । अत्र 'ऋक्' इति संज्ञकमन्त्राणाम् अधिकता प्राप्यते । अस्मिन् वेदे मन्त्रसंख्या अन्यवेदानाम् अपेक्षया अधिका ।

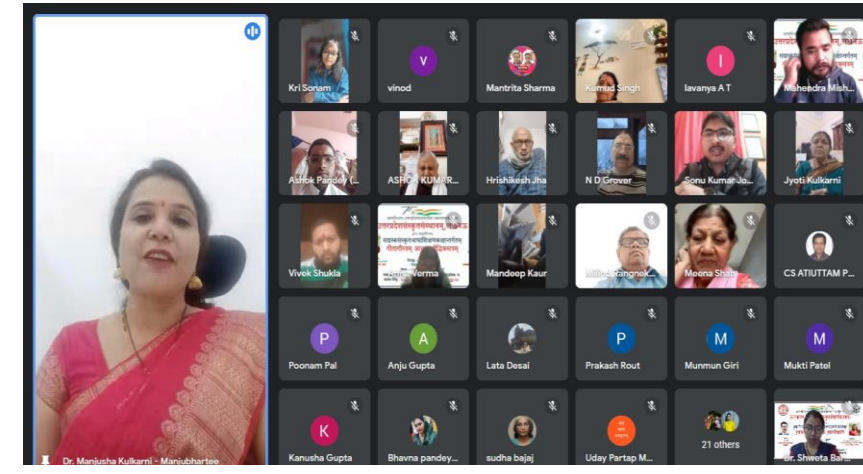
यजुर्वेदः- अस्मिन् वेदे यज्ञानुष्ठानार्थम् अध्वर्युवर्गस्य कृते उपयोगिमन्त्राणां संकलनमस्ति । अत्र गद्यात्मकमन्त्राणां बहुलता अवलोक्यते ।

सामवेदः- अस्मिन् वेदे यज्ञानुष्ठानार्थम् उद्गातृवर्गस्य कृते उपयोगिमन्त्राणां संकलनमस्ति । अत्र गायनपद्धतेः निश्चितमन्त्राः उपलभ्यन्ते- 'गीतिषु सामाख्या' इति ।

अथर्ववेदः- अत्र यज्ञानुष्ठानार्थं ब्रह्मवर्गस्य कृते उपयोगिमन्त्राणां संकलनम् उपलभ्यते । ब्रह्मवर्गस्य कार्यं यत् यज्ञस्य विधिनिरीक्षणं, नियमानुसारं निर्देशादेशदिप्रदानं, ऋच्यवसरे प्रायश्चित्तविधानम् इत्यादिकमिति, शम् ।

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः, हिमसंस्कृतवार्ता:

कर्तव्यं शिक्षते श्रीमद्भगवद्गीता- डॉ. मञ्जूषा पंढरीनाथ-कुलकर्णी

हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीश डाभी

उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानद्वारा भाषाविभाग-उत्तरप्रदेशद्वारा च दिसम्बरमासस्य २०दिनाङ्के गीतागौरवम् अभिलक्ष्य बौद्धिकसत्रमायोजितम् । कार्यक्रमेऽस्मिन् वक्त्ररूपेण डॉ. मञ्जूषा पंढरीनाथ कुलकर्णीमहोदयाः (प्रशासनिक- अधिकारी, उपमुख्यमन्त्रिसचिवालयः, मन्त्रालयः, मुम्बई, महाराष्ट्रः भारतम्) आगतवत्यः । कार्यक्रमस्यारम्भे वैदिकमङ्गलाचरणम् विवेकेन, लौकिकमङ्गलाचरणम् मीनाशाह इत्यनया च कृतम् । तदनन्तरं संस्थानगीतिका अशोककुमारशर्मणा, स्वागतगीतं सोनमकुमार्या अतिथिपरिचयपुरस्सरं वाचिकस्वागतञ्च प्रशिक्षिकया डॉ. श्वेता-बरनवालैः कृतम् । गीतागौरवमाधृत्य प्रस्तुतिषु अन्ताक्षरी कुमुदशर्मा लावण्या च श्लोकवाचनम् चित्रा रावः विनोदकुमारवत्सश्च गीतामहात्म्यमुक्तवान् । तदनन्तरं डॉ. मञ्जूषा पंढरीनाथ कुलकर्णी महोदयाभिः सर्वे उद्बोधिताः यत् श्रीमद्भगवद्गीता अस्मान् धर्मं शिक्षते । न केवलं महाभारते अर्जुनाय एव, अपितु अस्मभ्यं सर्वेभ्यः सर्वकालेभ्यश्च । धर्मः नाम कर्तव्यम् । यथा सूर्यस्य कर्तव्यं प्रकाशनम्, नदीनां कर्तव्यं प्रवहणं तथैव मनुष्याणां कर्तव्यं मनुष्यत्ववर्धनं वर्तते ।

देव सदा देव तथा दनुज दनुज हैं, जा सकते किन्तु दोनों ओर ही मनुज हैं । मैथिलीशरणगुप्तकवेः अनया पङ्क्त्या उद्बोधितं यत् वयं सर्वे मानवाः स्वकर्मणा दैवत्वमपि प्राप्तुं शक्नुमः । अर्जुनविषादयोगतः आरभ्य मोक्षयोगपर्यन्तं गीतापठनेन एतदेव ज्ञानं भवति यत् चित्ते प्रसन्ने भुवनं प्रसन्नम् । चित्ते विषण्णे भुवनं विषण्णम् । अर्थात् प्रतिदिनं वयमात्मानमेव जागृत्याम प्रसीदेम । तदैव वयं प्रसन्नचेतसा आत्मस्वरूपं विज्ञाय विश्वं प्रकाशयितुं शक्नुमः । अग्रिमक्रमे महोदयाभिः श्रीमद्भगवद्गीतायाः १८ नामानि उच्चारितानि तद्यथा-

गीता गंगा च गायत्री सीता सत्या सरस्वती, ब्रह्मवल्ली ब्रह्मविद्या त्रिसंध्या मुक्तिगेहिनी ।

अर्धमात्रा चिदानंदा भवधनी भयनाशिनी, वेदत्रयी परानन्ता तत्वार्था ज्ञानमंजरी । कार्यक्रमस्य अन्ते प्रशिक्षिकया अनीता वर्मया धन्यवादज्ञापनं प्रशिक्षुनारायणदत्तेन ध्येयवाक्यशान्तिमन्त्रञ्च विहितम् । कार्यक्रमेऽस्मिन् उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकः विनय श्रीवास्तवः, डॉ. दिनेशमिश्रः (प्रशासनिक- अधिकारी), सर्वेक्षिका डॉ. चंद्रकला शाक्या, प्रशिक्षणप्रमुखः सुधीरकुमारमिश्रः, सहसमन्वयकेषु धीरजमैठाणी, दिव्यरजनः राधा शर्मा च, प्रशिक्षकस्य समुपस्थिताः आसन् । सत्रस्य सञ्चालनं प्रशिक्षुमन्त्रितया तकनीकसहयोगश्च प्रशिक्षकेन महेन्द्रमिश्रेण कृतम् ।

गीताजयन्त्युत्सवस्य आयोजनम् अभूत्

राजस्थाने जोधपुरजनपदस्थ शेरगढ़तालुकायां संस्कृतविद्यालये गीताजयन्त्याः कार्यक्रमः समनुष्ठितः । कार्यक्रमेऽस्मिन् विद्यालयस्य प्रधानाचार्येण डा. तगसिंह राजपुरोहितमहोदयेन श्रीमद्भगवद्गीतायाः महत्त्वं प्रतिपादितम् । तेनोक्तं यत्- अस्माकं जीवनेऽपि गीताया आचरणम् अनुशासनञ्च स्यात् । विद्यार्थिभिः सह आचार्याः एतदुपलक्ष्ये पाठम् अकार्षुः । एतस्मिन् कार्यक्रमे श्रीहरिनारायणः जोशी प्राध्यापकेन उक्तं यत्-गीतायाः एकं श्लोकम् अपि जीवने धारयामः तर्हि अस्माकं जीवनं सफलमस्ति । तेनोक्तं गीतायां प्रथमाध्यायस्य प्रथमश्लोके धर्मक्षेत्रे अन्तेऽस्ति अष्टादशाध्यायस्य अन्तिमे मतिर्मम इतिवाक्यस्य पालनं कर्तव्यम् ।

विज्ञानसम्मेलने छात्रैः प्रदर्शिता वैज्ञानिक-सृजनशीलता

हिमसंस्कृतवार्ता:-कुलदीपमैन्दोला। कोटद्वारम्।

पौडीजनपदस्य विकासखण्डपोखडान्तर्गतं जनता-इण्टर-कॉलेज-लियाखले विज्ञानसम्मेलनस्य उद्घाटनं प्रधानाचार्यः दीपकरावतः च प्रबन्धनिदेशकः रमेशकुकरेती दीपप्रज्वलनेन कृतवन्तौ । विज्ञानमेलनायां पञ्चविंशतिः छात्राः चत्वारिंशत् अधिकानि आदर्शानि प्रदर्शितवन्तः । प्राचार्यः दीपकरावतः अवदत् यत् छात्राणां मध्ये वैज्ञानिकसृजनशीलतां प्रयोगवादे च प्रवर्धयितुं विज्ञानमेला आयोजितं यस्मिन् छात्राः उत्साहेन भागं गृहीतवन्तः ।

अस्मिन् अवसरे शिक्षा, क्रीडा, निर्धनबालिकानां विवाहः पर्यावरणं चेत्यादिषु क्षेत्रेषु कार्यरतस्य लक्ष्मीशंकरद्वस्टसचिवः अजयनौटियालः, "तपित-एक पहल फाउण्डेशन" इत्यतः संस्थापकः संजयगुसैनः च सहभागिनः छात्राणां कृते पुरस्कारं वितरितवन्तः । कोलानिवासी सहायक- पुलिस-आयुक्तः ललितमोहननेगी इत्यनेन विद्यालयाय द्वौ सङ्गणकौ, एकं रङ्गमुद्रकं च दत्तम् । तेषां